

اربعین، اثبات مرجعیت رسانه‌ای صداوسیما

حسین شامسی
سلطان محمدی
منتقد

اربعین مناسبتی فراموش‌ناشدنی در تاریخ فرهنگی و دینی ماست. پرداختن به آن، از گذشته مرسوم بوده و در سال‌های اخیر، با ایجاد فرصت احیای سنن قدیمی، بسیار پرشورتر دیده می‌شود. آنچه در سال‌های اخیر برای تبیین موقعیت پرورش و گرامی‌داشت اربعین بیان شده، به‌درستی به مردم رسانده که اگر عاشورا برقرار مانده، به‌دلیل آن چیزی است که در پیامدش، در اربعین گرامی داشته شد و از سوی دیگر بر احترام و تکریم شهدای کربلا، بسیار تأکید شده‌است. همین است که به‌تدریج در سال‌های اخیر و با بهره‌مندی از ابزارهای فناوریانه پیشرفته، قدرت پیام‌رسانی واقعه کربلا و بهره‌گیری از این توان ارتباطی برای گسترش فرهنگ دینی در میان جوامع امروز، افزون‌تر شده‌است.

در سال‌های اخیر که سنت راهپیمایی اربعین، از نجف تا کربلا و در بعضی نقاط، از راه‌های دورتر تا کربلا، پررنگ‌تر شده، پرداختن به اربعین یکی از موضوعات جدی برای رسانه‌ها، به‌ویژه صداوسیما شده‌است. تدارک ویژه برای راه‌اندازی رادیوی مناسبتی اربعین و همچنین انواع برنامه‌های اطلاع‌رسانی و تصویری و روایی و تبیینی درباره این مناسبت و واقعه و همچنین علل گرامی‌داشت اربعین با راهپیمایی از نجف تا کربلا، از برون‌دادهای صداوسیما، برای این ایام است. ما در سیما، جدا از روایت‌های تصویری در شبکه‌های سراسری چون «عشق‌کوفی» و «رحیل»، شاهد فیلم‌های داستانی کوتاه، مستندهای متنوع، گزارش‌های میدانی از آمادگی مردم برای راهپیمایی چه از نظر رفتن به کربلا و چه از نظر همراهی با راهپیمایان، با برقراری موبک و ساخت انواع کلیپ، پوستر، محتواهای کوچک، بریده پخش‌کردن نوحه‌ها و عزاداری‌های مرتبط و ... همه و همه شاهدیم که بیشترین توان، برای همراهی با این مناسبت تاریخی، فرهنگی، بنیانی و آینده‌ساز، انجام شده‌است. هر چه به اربعین امسال نزدیک شدیم، حجم اطلاع‌رسانی‌ها درباره تردد، درباره ثبت‌نام، درباره زمان‌بندی حرکت رفت و بازگشت، نشان‌دادن زنده تصاویر ورودی‌های مرزی به داخل عراق، افزایش یافت. همه اینها کمک کرد استثنائاتی که در فضای مجازی به عنوان مرجعیت رسانه‌ای گفته می‌شود، دقیقاً بروز پیدا کند و چه آن چند میلیونی که به راهپیمایی رفتند و برگشتند و چه آنان که در سراسر کشور، در برنامه راهپیمایی «جاماندگان اربعین»، شرکت کردند، چشم‌وگوش‌شان به رادیو و تلویزیون باشد، بی‌تردید. این تجربه نشان می‌دهد برآیند اقدامات تلویزیونی، چقدر در عمومیت این مناسبت از جهت مشارکت فعال همه مردم، نقش داشته‌است. آنچه در عراق رخ داد و آنچه در شهرهای ایران در روز اربعین، نشان از انسجام اطلاع‌رسانی و برانگیختن آگاهانه دارد که صداوسیما در آن، سهمی برتر و جدی داشته‌است. این موضوع فقط در شبکه‌های سراسری نبوده که مروری بر شبکه‌های استانی هم بر این موضوع، صحه می‌گذارد و هماهنگی خود را برای یکسان‌کردن آذهان مردم نسبت به ماهیت رویداد و نسبت به حضور آگاهانه و گسترده در آن، حتی تا سطح روستاهای مختلف، نشان دادند. این تجربه‌ای گرانبه‌ای برای جامعه ایران بود که علاوه بر آحاد خودش، از هر طایفه و قومی، توانست در میان زائران اربعین دیگر کشورها، بزرگی خودش را نشان دهد.

بیستم صفر موعدی برای

همه آنهایی است که

بخشی از قلب و روح‌شان را

در کربلا گذاشته‌اند و در انتظار اربعین حسینی می‌مانند.

خیلی‌های‌شان برای این‌که توان پیاده‌روی در این مسیر عاشقی را داشته باشند، از چند ماه قبل مسیرهای کوتاه را طی می‌کنند و برخی هم به دنبال بررسی مسیرها

برای نهایی کردن سفر هستند، اربعین انگار یک وعده

ناگفته برای یک عزای جمعی است. یک موعد ناگفته تا

آنهایی که اسم و رسم‌شان حسینی است، سفری را به نام

سیدالشهدا آغاز کنند. تلویزیون هم هرسال برای

همراهی آنهایی که جا مانده‌اند والبنه اطلاع‌رسانی لازم

برای آنهایی که برنامه سفر دارند، برنامه‌های ویژه‌ای

تدارک می‌بیند. این‌که رسانه ملی تلاش می‌کند هرسال

برنامه یا ارزش افزوده بیشتری را برای این مخاطبان

فرهم کند، نشان از یک برنامه جامع برای گذر از این

عزای جمعی دارد. تلویزیون امسال هم مثل هر سال،

همراه عزاداران بود؛ همراهی‌هایی که در بخش صدا

و هم در بخش سیما به خوبی مشهود بود. از جمله

تفاوت‌های امسال با سال‌های گذشته توجه به

گونه‌های مختلف محتوایی از جمله انیمیشن بود. البته

اگر بخواهیم کلان‌تر به مسئله نگاه کنیم، باید بگوییم

توجه به سلیقه گروه‌های سنی مختلف، بیشتر از

سال‌های قبل احساس می‌شد که این‌که برنامه‌های

مختلفی برای این گروه سنی روی آنتن رفت؛ برنامه‌هایی

مثل شبکه اربعین نوجوانی تنها بخشی از برنامه‌هایی

بود که برای گروه‌های سنی مختلف در این دوران روی

آنتن رفت. در بخش صدا هم، رادیو اربعین مثل

سال‌های گذشته توانست مخاطبان حوزه رادیو را به

خود جذب کند. برنامه‌های مختلفی در این دوران روی

آنتن تلویزیون و رادیو رفت که با استقبال مخاطبان

همراه شد. جام جم در گزارش پیش‌رو، عملکرد

رسانه ملی را در اربعین حسینی مورد بررسی قرار

داده‌است.

رسانه ملی همیا و همگام با همه مردم ایران زمین سعی و

جهد تام داشت تا در تبیین و بازگویی آثار اربعین حسینی

و پوشش رسانه‌ای مراسم و مناسکی که در بزرگداشت

شهدای دشت نینوا و در راس همه آنها سالار و سرور

شهیدان امام حسین(ع) برگزار می‌شد، نه فقط در کشور

ما که در جای جای نقاط دنیا نقش بسزایی داشته‌باشد.

پوشش صوتی و تصویری عزاداری‌های کوچک در

شهرهای کم‌جمعیت ایران تا راهپیمایی عظیم اربعین

حسینی در راستای همین مأموریت و رسالت بود.

پخش ساعت‌ها برنامه زنده از راهپیمایی

در واقع امسال صداوسیما در همه بخش‌های خود از معاونت‌های سیما و صدا گرفته تا استان‌ها، فضای مجازی و حتی برون‌مرزی تمام توان و امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری خود را به‌کار گرفت تا بازتاب و انعکاس مناسبی از رویدادها، گردهمایی‌ها و مراسم مرتبط با اربعین حسینی داشته‌باشد. پخش ساعت‌ها برنامه زنده از راهپیمایی عظیم اربعین حسینی و گفت‌وگو با شرکت‌کنندگان در این تجمع بزرگ انسانی و همچنین عوامل و دست‌اندرکاران از جمله راهبردهای اساسی شبکه‌های تلویزیونی و رادیویی رسانه ملی بود که با جدیت هر چه تمام‌تر دنبال شد. تولید آثار تلویزیونی در قالب‌های مختلف از جمله مستند، نمایش، ترکیبی و ... در دستور کار شبکه‌ها بود. برنامه‌های ترکیبی نیز با دعوت از مهمانان و کارشناسان سعی در پرداختن به ابعاد و زوایای کمتر شناخته شده از اربعین حسینی و تبیین اهداف امام حسین(ع) از قیام و مقاومت در برابر یزیدیان داشتند. درمجموع همه شبکه‌های تلویزیونی و رادیویی سراسری، استانی، فضای مجازی و برون‌مرزی همه هم و غم خود را بر پوشش رسانه‌ای مناسب و مطلوب از اربعین حسینی متمرکز کرده بودند.

رویکرد متفاوت به پوشش مراسم

رویکرد امسال رسانه نسبت به سال‌های قبل حال و هوای متفاوت‌تری داشت، چرا که امسال از قبل با مراکز هماهنگی‌های لازم صورت گرفت و قرار شد

رویکرد متفاوتی نسبت به پوشش مراسم اربعین امسال داشته باشند، بنابراین از حرکت خودجوش مردمی در راهپیمایی اربعین استفاده شد و مراکز، این حرکت را در شهرهای مختلف پوشش دادند.

از سوی دیگر امسال مردم حضور بسیار پررنگی در مراسم اربعین داشتند و مساجد، اما مراده‌ها، تکایا و... با ازدحام مردمی روبه‌رو شده بود، به همین دلیل شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی، مراکز استان‌ها و... هم با توجه به امکانات فنی که در اختیار داشتند، این مراسم را پوشش دادند که البته حضور مردم بیشتر از این سطح پوشش بود که این مسئله نشان می‌دهد که رسانه ملی در ترویج فرهنگ عاشورایی نقش بی‌بدیلی داشته و دل مردم را عاشورایی و اربعینی کرده‌است. به‌گفته کارشناسان، کارنامه رسانه ملی این روزها بسیار درخشان بود، چرا که رسانه ملی تلاش کرد مراسم را به گونه‌ای پوشش دهد تا علاقه‌مندانی که دلشان می‌خواست در مراسم پیاده‌روی اربعین حضور داشته باشند اما بنا به دلایلی برایشان میسر نبود، خودشان را در این مراسم سهیم بدانند و دل‌هاشان همراه زائران باشد. همچنین تلاش شد با انتخاب مداحی‌های مناسب، شورحسینی به مردم منتقل شود، در واقع مداحی‌های بسیار وزین انتخاب شد.

تلاش برای معرفی مرز خسروی

همچنین دکتر پیمان جبلی، رئیس رسانه ملی سیزدهم شهریور با حضور در مرز خسروی با اشاره به این‌که از چند ماه قبل، در استان‌هایی که دارای مرزهای خروجی به سمت کشور عراق هستند جلسات متعددی برای کمک حداکثری به ستاد اربعین برگزار شد، گفت: امسال با هم‌افزایی همه دستگاه‌ها از جمله رسانه ملی و نیز تدبیر بسیار خوب ستاد ملی اربعین، به‌رغم آن‌که امسال پرجمعیت‌ترین پیاده‌روی در تاریخ راهپیمایی‌های اربعین بوده، بهترین و روان‌ترین همایش پیاده‌روی اربعین را شاهد بودیم.

وی افزود: هدف اصلی رسانه ملی در همایش اربعین، کمک به توزیع زمانی و مکانی حرکت زائران به سمت مرزها برای جلوگیری از ازدحام و ترافیک جاده‌ها و خروجی‌هاست که خوشبختانه این امر با کمک و همراهی همکاران ما و سایر دستگاه‌ها در ستاد اربعین اتفاق افتاد.

جبلی که سال گذشته در زمان سفر به عتبات عالیات، از اهتمام رسانه ملی به معرفی این مرز با توجه به ظرفیت‌های ویژه آن خبر داده بود، گفت: علاوه بر این‌که خدمات ارائه شده به زائران عتبات عالیات در مرزهای سنتی عراق را باکمال تشکر و قدردانی از آنها، متعکس و معرفی می‌کنیم، از سال گذشته تلاش کرده‌ایم گذرگاه‌های جدید از جمله مرز خسروی که با عزم و همت دستگاه‌های اجرایی ایجاد شده‌است و گذرگاه سنتی و قدیمی عبور به کربلاست را نیز به مخاطبان معرفی کنیم.

«جام جم» از عملکرد رسانه ملی در اربعین سیدال

عاشقی به‌وق

پوشش راهپیمایی دلدادگان

پوشش شبکه‌های برون مرزی از گردهمایی بزرگ اربعین یکی دیگر از فعالیت‌های صداوسیما در این ایام بود. پوشش رویداد بزرگ عاشقان امام حسین(ع) و اهل بیت(ع) از سراسر عالم در پیاده‌روی اربعین حسینی توسط خبرنگاران شبکه العالم، شبکه جهانی سحر، شبکه هیسپان تی وی، شبکه ال‌کوثر و شبکه پرس تی وی و... متعکس شد. در اربعین حسینی بسیاری که دل در گرو ابا عبد... دارند، نتوانستند قدم در مسیر کربلا بگذارند و امسال به پاسوی آن حضرت بروند. به همین علت مسیرهایی برای آنها در کشور معرفی شد تا با حضور در راهپیمایی اربعینی عشق به حسین(ع) و آرمان‌هایش را به جهانیان نشان دهند. رسانه ملی در شبکه‌های مختلف این رخداد را پوشش داد و با حضور در این مسیر و مناطق مختلف کشور بازتاب دهنده این شور و عشق بی‌بدیل بود.

پخش صدها عنوان برنامه اربعینی

همان‌طور که بیان شد صداوسیما در این ایام توانست همراه مخاطبان باشد چه آنان که در پیاده‌روی شرکت داشتند و چه جاماندگانی که از خانه پیگیر اخبار این رویداد بودند. در همین زمینه صادق یزدانی، دبیر ستاد اربعین سیما اعلام کرد: امسال صدها عنوان برنامه و مستند با محوریت پیاده‌روی اربعین برای پخش از شبکه‌های مختلف تلویزیون پخش شد. بر این اساس ارتباط زنده از ۱۵ نقطه در مسیر پیاده‌روی و همچنین شهرهای نجف و کربلا توسط شبکه‌های مختلف و به صورت متناوب روی آنتن

پویش

یک پویش مردمی در شبکه نسیم

شبکه نسیم در قامت یکی از شبکه‌های سرگرمی، برنامه‌های ویژه‌ای را برای اربعین تدارک دیده بود. از جمله این برنامه‌ها، راه‌اندازی پویشی با عنوان نسیم خدمت بود. هدف این پویش همراه شدن شبکه نسیم با مخاطبان و ایجاد یک ارتباط دوجانبه با مخاطبان بود. پویش «نسیم خدمت» درواقع با هدف روایتی از خدمت مخاطبان برای اربعین امام حسین(ع) برگزار شد. براساس فراخوان این پویش، مخاطبان می‌توانستند فعالیت‌هایی را که چه در مسیر کربلا یا در محل زندگی‌شان انجام می‌شود در قالب متن، صوت یا فیلم به این پویش ارسال کنند، در فراخوان پویش نسیم خدمت اعلام شده بود: برای شرکت در این پویش، فقط کارهای خیر و خدماتی را که هر روزه در زندگی شخصی‌تان انجام می‌دهید به نیت «عشق به اربعین امام حسین(ع)» انجام دهید.

کوارکد را اسکن کنید

چهره

راهکار شهید فخری زاده برای زیارت سیدالشهدا(ع)

مستند «زائر غریب کربلا» با محوریت درخواست شهید فخری زاده از سردار سلیمانی برای رفتن به کربلا و زیارت حرم سیدالشهدا(ع)، به مناسبت اربعین راهی شبکه دو شد. در این مستند حامد و مهدی فخری زاده پسران شهید فخری زاده و همسران شهید بزرگوار، روایتگر میزان علاقه شهید برای رفتن به کربلا و زیارت حرم امام حسین(ع) شدند. در بخشی از این مستند گفته شده بود: به شهید فخری زاده به خاطر مسائل امنیتی اجازه سفر به کربلا داده نمی‌شد، ولی او آن قدر بی‌قرار کربلا و زیارت بود که یک‌بار از حاج قاسم درخواست کرده بود او را به آرزویش برساند.

در بخش دیگری این گفت‌وگو از تصمیم نهایی شهید فخری زاده صحبت می‌شود که برای برآورده شدن آرزویش تصمیم گرفت با یک راهکار خاص، از نزدیک‌ترین نقطه مرزی به حرم حضرت سیدالشهدا(ع) در خاک ایران عزیمت کند تا به هدفش که زیارت آقا بود، دست یابد. مستند «زائر غریب کربلا» به تهیه‌کنندگی و کارگردانی سیدحسین خلف سیدی روی آنتن رفت و توانست یک روایت ناگفته از این شهید را به مخاطبان ارائه کند.

تله‌تئاتری

در قاب شبکه سلامت

«یک قدم نزدیک‌تر» نخستین مجموعه تولیدی تله‌تئاتر شبکه سلامت است که از دوشنبه ۱۳ شهریورماه روی آنتن رفت. تله‌تئاتر یک قدم نزدیک‌تر یک روایت اپیزودیک ۱۰ قسمتی بوده که در هر قسمت بخشی از یک زندگی را روایت می‌کند. زندگی افرادی که در ایام محرم و سفر در بیمارستان بستری یا مشغول فعالیت هستند و حسرت حضور نداشتن در مراسم‌های مذهبی برای بیماران وجود دارد. این مجموعه به مدت ۱۰ شب ساعت ۱۹ از شبکه سلامت پخش می‌شود.

کوارکد را اسکن کنید

تیزر

